

Mas de Melons. Monument en recordança dels dos agents rurals assassinats el 2016.

Editorial

El Cos d'Agents Rurals i la protecció del medi ambient

En un moment en què el Cos d'Agents Rurals ha estat de trista actualitat pels fets d'Aspa, no està de més recordar que és l'organisme que té encomanada la vigilància i la protecció integral del medi ambient, que els seus membres són agents de l'autoritat i que exerceixen les tasques de policia administrativa i judicial especialitzada en el medi ambient.

La prevenció i la investigació d'incendis forestals són unes de les seves tasques més conegudes, cosa que inclou la vigilància i la gestió dels permisos d'activitats de risc, la inspecció d'infraestructures, la detecció i primera intervenció en els incendis i la investigació de la causa, de l'abast i dels seus autors.

La protecció de la fauna i el control de la caça i la pesca és un altre àmbit propi d'intervenció dels agents rurals. A més de les feines de policia de caça i pesca, de tots és coneguda la seva tasca en el seguiment i cens de la fauna salvatge, en el rescat de fauna marina varada i el trasllat a centres veterinaris de la fauna salvatge ferida, en la prevenció dels danys que puguin ocasionar la fauna i un llarg etcètera que inclou des de la taxidèrmia al tràfic i el comerç d'animals salvatges.

En els espais forestals, porten a terme tasques de seguiment i protecció de la flora amenaçada així com el seguiment de les intervencions forestals (obertura de vials, camins, aprofitaments, millo-

res, rompudes, etc.). També mesuren el grau d'afectació de la processonària i d'altres plagues així com del decaïment forestal dels boscos catalans.

En l'àmbit dels espais naturals i la biodiversitat, col·laboren amb els òrgans gestors dels espais naturals protegits i, a la vegada, intervenen en totes aquelles altres activitats regulades susceptibles d'afectar el medi, com és el cas de la contaminació de les aigües, l'abocament de residus, l'extracció d'àrids, la contaminació lumínica i acústica, i tots els usos públics de l'espai rural i natural (escalada, navegació, circulació motoritzada, activitats fotogràfiques i científiques, etc.).

Darrerament, els agents rurals intensifiquen l'esforç d'educació ambiental a les escoles, col·laborant amb els i les mestres que ho demanen, i de conscienciació a tots

els col·lectius que d'una manera o una altra fan activitats a la natura. A la vegada, participen en les emergències que tenen lloc en el medi natural (nevades, inundacions, etc.) i col·laboren amb el Cos de Mossos d'Esquadra per millorar la seguretat en el món rural.

És per tot això que els interessats en l'estudi i la conservació de la natura sempre hem vist

en els agents rurals els nostres primers aliats i no ens estem de reclamar que se'ls facilitin tots els mitjans necessaris per dur a terme l'ampli ventall de funcions que tenen encomanades en favor del patrimoni natural. ■

Catálogo de los Coleópteros Leiodidae Cholevinae Kirby, 1837 de la península Ibérica e islas Baleares. J. FRESNEDA i J. M. SALGADO. Monografías del Museu de Ciències Naturals, núm. 7, any 2016. 302 p.

Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat

Aquest 2017, el Govern preveu aprovar l'**Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya**, donant així compliment a allò que s'estableix en el Conveni de diversitat biològica de Nacions Unides i en l'Estratègia 2020 sobre biodiversitat de la Unió Europea. L'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya té un horitzó 2030, i un primer Pla d'acció 2017-2021. S'articula en base a sis àmbits que defineixen les prioritats de l'acció del Govern per conservar la natura i frenar la pèrdua de biodiversitat.

Com a antecedents, cal esmentar una Resolució del Parlament de Catalunya de 1997 que instava la Generalitat a elaborar una estratègia de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat, i al treball que per encàrrec de l'Institut d'Estudis Catalans va elaborar la Institució Catalana d'Història Natural i del qual en resultà una proposta d'**Estratègia per a la Conservació i l'Ús Sostenible de**

la Diversitat Biològica (2000). Més recentment, s'ha elaborat també des de la Institució l'**Estratègia Catalana de Conservació de Flora** (2014).

La Institució, no només celebra que finalment el Govern es decideixi a aprovar una estratègia per al patrimoni natural i la biodiversitat, sinó que ha col·laborat activament en el procés d'elaboració de l'estratègia. Ha participat a través dels seus membres en les diverses sessions informatives i de treball que s'han convocat, com a entitat prepara un informe de valoració de l'estratègia —des d'aquí convidem a tots els socis a participar-hi enviant les seves propostes a la Secretaria de la ICHN—, però també ha tingut una intervenció més directa participant en el grup tècnic que elabora la proposta d'indicadors que mesuraran l'assoliment dels objectius proposats i col·laborant en la recerca de les dades de base que formen part de la diagnosi de l'estratègia. ■

Llibre blanc de la gestió de la natura

L'any passat va fer 40 anys de la publicació de *Natura, ús o abús. Llibre blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans*. Reflexionant sobre aquesta efemèride i partint del convenciment que en el moment actual l'aportació dels científics ha de tenir un pes rellevant a l'hora de reflexionar sobre el futur que desitgem per al nostre país, des de la Secretaria Científica de l'IEC i amb el suport de la Institució, es planteja l'elaboració d'un nou treball que amb un caire bàsicament propositiu tracti les principals qüestions de caire ambiental.

Mentre el *Llibre blanc* se centrava bàsicament en el medi natural, en aquesta nova proposta es considera que, sense deixar de banda aquesta qüestió, cal ampliar la visió i donar-li un enfocament més de caire socioambiental. Es tracta de fer un balanç dels darrers quaranta anys, de valorar el que s'ha fet fins ara, però sobretot de ser capaços d'elaborar des del món científic i tècnic una proposta realista però innovadora que ens ajudi a afrontar els importants reptes ambientals que la nostra societat ha d'afrontar. ■

Sistemes naturals del delta del Llobregat

Continuant amb les tasques de preparació del que ha de ser la nova publicació de la Institució dedicada a *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*, ja es disposa dels textos corregits de tots els articles d'aquesta publicació. Un cop hagin estat revisats pels seus autors, es preveu començar la maquetació del llibre.

El delta del Llobregat constitueix la tercera zona humida de Catalunya, després del delta de l'Ebre i dels Aiguamolls de l'Empordà, però tot i haver estat objecte d'estudi per part de moltes generacions de naturalistes, no ha comptat mai amb una obra de referència sobre els seus sistemes naturals.

Amb aquesta nova publicació que es preveu tenir acabada aquest 2017, al llarg de 23 articles, elaborats per gairebé 60 autors, es tracta de les transformacions que ha sofert el delta, de l'aigua, dels ecosis-

temes aquàtics i terrestres, dels organismes que s'hi troben (es fa referència a gairebé a 4.600 espècies), de les polítiques de conservació que hi tenen lloc, dels reptes que ha d'afrontar i, finalment, també de l'activitat naturalística que s'hi ha desenvolupat. ■

Recerca participativa: els líquens de Céllecs

En el marc dels projectes de recerca participativa, s'està duent a terme l'estudi dels

líquens del Massís de Céllecs, a cavall entre el Maresme i el Vallès Occidental. Aquest

(Continua)

projecte és coordinat per Enric Alonso, soci de la ICHN i col·laborador del Museu Arxiu de Vilassar de Dalt, i compta amb el suport científic d'Antonio Gómez Bolea del Departament de Biologia Vegetal de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona.

Ha passat més d'un any des que va començar i s'han fet progressos força interessants,

tot i que no s'ha aconseguit la implicació ciutadana desitjada. De moment, s'han identificat unes 80 espècies, la majoria d'elles conegudes, però també algunes que fins ara no han estat citades al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya (*Lichenomphalia meridionalis*, *Miriquidica leucophaea*, etc.) així com d'altres d'un alt interès ecològic (*Lecanora albella*). ■

Groundtruth2.0

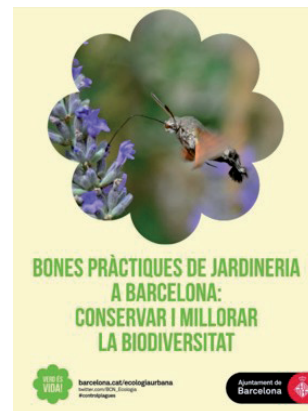
Finançat pel Programa Marc d'Investigació i Innovació de la Unió Europea per el període 2014-2020 (H2020) i que se centra en iniciatives i projectes d'investigació, desenvolupament tecnològic, demostració i innovació, el projecte **Groundtruth 2.0** pretén promoure l'establiment de sis observatoris ciutadans, quatre en països europeus i dos a l'Àfrica.

El cas català té per objectiu crear un observatori ciutadà de fenologia per millorar el coneixement dels efectes del canvi climàtic, conscienciar als ciutadans sobre aquests efectes i ajudar a la presa de decisions per adaptar-s'hi.

Conjuntament amb altres investigadors, representants

de l'Administració i experts ambientals, la Institució participa en les sessions tècniques de debat que han de contribuir a definir les bases del proposat Observatori Ciutadà de Fenologia de Catalunya. Fins a la data s'ha assistit a les sessions de codisseny del 10 de març i 28 d'abril. ■

Bones pràctiques de jardineria a Barcelona: conservar i millorar la biodiversitat. 2016. Àrea d'Ecologia Urbana, Ajuntament de Barcelona.

Consell Directiu

40è Aniversari de la Cloenda del Congrés de Cultura Catalana

Organitzat per la **Fundació Congrés de Cultura Catalana**, dimecres 29 de març es va fer la presentació dels actes de commemoració del 40è aniversari del Congrés de Cultura Catalana (1975-1977) i es van presentar els projectes que es duran a terme aquest 2017. Amb aquests projectes es vol reivindicar i donar a conèixer el Congrés com a part del patrimoni civil i de la memòria col·lectiva dels Països Catalans.

Durant l'acte, Santi Vila, Conseller de Cultura, l'actriu Montserrat Carulla i l'escriptor Sebastià Portell, van llegir el **Manifest de la Cultura Catalana**, reivindicant-ne la vigència. Com a activitat de la commemoració del 40è aniversari, la Fundació organitza un **simposi d'història del Congrés** que amb

el títol «El Congrés de Cultura Catalana. Un balanç des de l'actualitat» tindrà lloc el divendres 30 de juny i el dissabte 1 de juliol a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans.

La Institució Catalana d'Història Natural va estar representada pel seu president, Joan Pino. Cal recordar que el llibre *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans* (1976) va ser adoptat com a document de treball per l'Àmbit d'Ordenació del Territori del Congrés de Cultura Catalana. El *Llibre blanc* també va ser document de referència de la Campanya per a la Salvaguarda del Territori del Congrés de Cultura Catalana i de Salvem Catalunya per a la Democràcia de l'Assemblea de Catalunya. ■

Cursos naturalistes 2017

Introducció als briòfits: mostres i identificació

Els dies 1 i 2 d'abril de 2017 tingué lloc el curs naturalista de la ICHN «Introducció als briòfits: mostres i identificació», a càrrec de Miquel Jover, de la Universitat de Girona. El curs es va celebrar a la seu de la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

Es tractava d'un curs dissenyat per introduir els assistents a la recollida de mostres, la seva preparació per observar-les a la lupa i al microscopi i identificar les espècies.

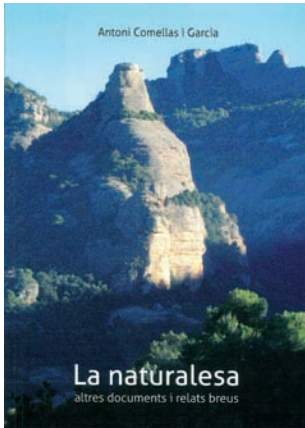
El curs es va plantejar amb una introducció als briòfits i seguidament observar els elements claus per a la identificació de les espècies als quals fan referència les claus dicotòmiques habituals.

D'una banda les mostres que es van recollir prèviament al curs i les que es van recollir a la sortida de camp van permetre fer un repàs a les diferents morfologies que es poden observar a simple vista o amb l'ajuda d'una lupa de camp.

Posteriorment, a l'aula, a mida que s'identificaven els briòfits amb les claus, la projecció de les imatges de

les mostres preparades en una pantalla i observades amb el microscopi permetien que els participants poguessin veure una gran varietat de morfologies de caulidids, fil·lidis, cèl·lules i estructures reproductores essencials per a la identificació de moltes i hepàtiques, a més de practicar en la preparació de les mostres i veure els resultats.

El curs comptà amb l'assistència de sis persones entre les quals es va crear una dinàmica molt positiva i engrescadora. En total es van identificar unes 40 espècies de briòfits. ■

La naturalesa, altres documents i relats breus. ANTONI COMELLAS. CalQuer, Terrassa, abril de 2017.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades

La serra Major del Montsant. El dissabte 18 de març vam anar a la serra Major del Montsant, a la part nord de la comarca del Priorat.

La serra Major del Montsant s'estén per damunt dels 1.000 metres d'alçada d'est a oest, d'Albarca fins prop de Cabacés. La serra Major és feta de conglomerat i molt asimètrica. La cara sud mostra una llarga cinglera damunt del monestir cartoixà de Scala Dei i de Morera de Montsant que, d'entrada, sembla inexpugnable; en realitat, si se saben trobar, diversos passos, aquí anomenats graus, permeten superar-la. Per la cara nord, més suau, llargs barrancs sinuosos condueixen les aigües cap al riu Montsant enfonsat al congost de Fraguerau. L'àrea és d'una aspror rociosa pròpia d'eremites, majoritàriament eixuta, i amb un gran contrast de vegetació entre els costers dels solells on floreix el romaní i es fan notar les argelagues, les carenes exposades al vent on s'arrapen sables arrodonides i les fondalades i obagues boscoses amb alzines, roures de fulla

petita, blades també de fulla petita, pinasses aquí anomenades pins carrassers, pins rojos i alguns teixos.

La serra de Montsant, pels seus valors naturals i simbòlics, va ser declarada parc natural l'any 2002, tal com reclamava el *Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans* (ICHN, 1976).

Després de visitar la seu del parc a Morera de Montsant, vam iniciar un recorregut amb els objectius de trepitjar els dos vessants de

Cinglera sud de la serra Major de Montsant

Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem? 2017. Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental, Diputació de Barcelona. Col·lecció Estudis, Sèrie Medi Ambient núm. 4.

la serra Major i descobrir alguns dels seus tresors amagats.

D'entre els graus més accessibles per travessar la cinglera de la serra Major de Montsant –Salfores, la Grallera, l'Espinós, l'Agnet i Barrots–, vam escollir el de la Grallera, el més directe, gens exposat, a trams empedrat i que és part de l'antic camí del Montsant, de Morera a Ulldemolins. Des de la Morera, la cinglera es mostra impressionant, creix a mesura que t'hi acostes, t'envolta, t'engoleix al grau de la Grallera i t'allibera en un món nou d'horitzons oberts. L'almesquí (*Narcissus assoanus*), el petit narcís groc d'afinitat rupícola, estava en plena florida; també havia florit ja l'abellera fosca (*Ophrys lupercaleis* [= *O. fusca* ssp. *fusca*]).

La ruta va seguir per la carena cap a l'oest, pel Piló dels Senyalets (1.109 m) i el Pi Cugat, una pinassa solitària, vella i bonica, de tronc mig ajagut, exposada al bell mig de la carena. Al Pi del Cugat vam començar el descens per l'obaga, en aquest tram enlairat encara rocós i amb la vegetació arranada pel vent. Inesperadament el decorat canvia a l'entrar al clot Cirer; si a fora és roca aspra i grisa amb arbustos de troncs eixarreïts, a dins és terra flonja i humida coberta d'herbes tendres. La caravana de la ICHN-Bages va fer parada a l'oasi del clot Cirer, de grans

ICHN Bages al pi del Cugat

dimensions, resguardat per parets de roca d'on salta l'aigua d'un torrentet que s'atura en uns abeuradors, refresca tot el clot i desapareix engolida per les grans esquerdes d'aquesta roca permeable.

A l'abandonar el clot Cirer vam seguir un sender local primer pel mig del barranc eixut, després pel vessant esquerre fins que pot travessar pel grau del Racó dels Forats. Un flanqueig per dins de l'alzinar amb marfull, semblant als de la serra de l'Obac que vam visitar al febrer però aquí amb el marfull estranyament poc florit, va portar-nos fins a la font de Canaletes i d'aquí barranc avall fins al pont Natural. A la geografia dels Països Catalans hi ha nombrosos ponts naturals i roques foradades: el pont de les Arnaules a Manresa, la Roca Foradada a Montserrat, l'arc de Bruguers al Garraf, la Foradada a la carena de la serra de Montsià i aquest pont Natural del Montsant, per esmentar només aquells que hem visitat

amb sortides organitzades per la delegació del Bages de la ICHN. El pont Natural del Montsant destaca per la seva grandària i perquè el seu ull enfoca a la disposició de les capes de conglomerat, en part horitzontals i en part inclinades per plegaments, que conformen la serra.

Una esllavissada de grans roques a uns centenars de metres al costat est del pont Natural va endur-se el terreny i amb ell el sender. Per tant, el retorn va significar refer el camí amunt fins a la font de Canaletes i seguir remuntant el barranc del Vidalbar per un sender que va molt de dret però relativament poc freqüentat al no formar part de cap dels itineraris recomanats pel parc natural. Dos elements destaquen al barranc del Vidalbar. L'un és la cova de Soronelles, una immensa balma suficient per aixopugar tota la colla i algunes més. L'altre és un magnífic teix, un individu mascle de molts i molts anys segons es desprèn del gruix i l'ornamentació tortuosa del tronc, que es descobreix després d'haver trobat aquí i allà d'altres teixos més normals com a preludi.

El barranc del Vidalbar ens va conduir al mateix punt de la carena on al matí havíem arribat des del sud. El descens a la Morera encara ens va obsequiar amb la càlida llum de tarda il·luminant la llarga cinglera. Va

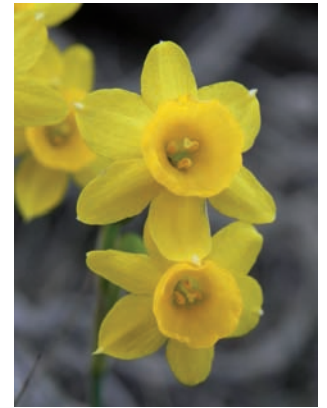
haver-hi sort amb el dia, més tenint en compte que el dissabte següent el Montsant es va despertar ben nevat!

Al clot Cirer no hi ha cap cirer o cirerer, sinó dues nogueres precioses. Al barranc del Vidalbar, si hi havia vidalbes, no les vam saber trobar. No es troben

teixos a Serrateix (Baix Berguedà), però sí que n'hi ha al barranc del Vidalbar. Al lloc d'aparcament de l'alzina del Salari, al PN de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, tampoc hi ha cap gran alzina. Ai, quina confusió! La toponímia referida a les plantes sovint és enganyosa, ja sigui per un malentès històric o perquè els topònims sobreviuen a les plantes que els van originar. Més val deixar-ho aquí; aquest camí ens portaria a dubtar de la santedat del Montsant. ■

Cova de Soronelles

Almesquí (*Narcissus assoanus*)

Teix del barranc del Vidalbar

Olla de ceràmica que l'any 1952 proporcionà la pista de l'existència d'una altra entrada més gran, directa i aleshores obturada, a la galeria sud de la cova del Toll.

La fageda de l'Espinoi, la cova del Toll i el museu de Mojà. La sortida del 22 d'abril, el dia de la Terra, fou plàcida per la caminada curta per les terres que millor atrapen la personalitat de la nova comarca del Moianès i pel bon temps primaveral, però densa en motius de geologia, vegetació, flora, paleontologia i arqueologia.

El recorregut a peu va anar des de Collsuspina, un poblet bonic i endreçat, fins a la cova del Toll, considerada el palau de la fauna del quaternari. D'entrada la ruta va seguir el sender GR-177 en sentit sud, cap al mas de l'Espina i al llogaret de Santa Coloma de Sasserra. Mentre trepitgem el potent estrat de roca calcària clara i dura que manté el relleu horitzontal i que revela el seu origen orgànic al mar amb trams plens de nummulits i d'altres nodulosos fets de restes de coralls i de mol·luscs, al nord es veuen els gronys, uns turons arrodonits constituïts per sediments rogencs d'origen continental situats estratigràficament per sobre. La frontera entre les roques continentals i marines és una diagonal del SO al NE, des de Manresa a Collsuspina.

Podríem haver-nos entretingut més en reconèixer les plantes florides a la pineda de pi roig i als prats secaners de l'altiplà, però, abans d'arribar a Santa Coloma, vam deixar el GR-177 i el pla per endinsar-nos a la vall del torrent de l'Espina i al seu bosc caducifoli amb les fulles iniciant la brotada, encara lluminós. Aquest bosc de fondalada és divers en arbres caducifolis: roure martinenc, moixera, moixera de pastor, blada, auro blanc, auro negre i faig. El faig va fent-se més abundant com més avall, fins a ser l'amo

Arribada a la fageda de l'Espinoi

absolut; som a la fageda de l'Espinoi. La fageda de l'Espinoi està repartida entre els termes municipals de Collsuspina, Castellcir i Mojà; abans tres comarques, actualment només una, el Moianès. A les obagues i fondals entre Collsuspina i la Seuva Negra, al Moianès, prosperen fagedes –el bosc atlàntic per excel·lència– poc conegudes, aïllades de les extenses fagedes del Montseny i de la serralada Transversal. Al Moianès, la fageda té un darrer bastió, un límit de distribució per motius climàtics. La fageda de l'Espinoi ha estat explotada, de manera que no hi ha exemplars de faig de mides excepcionals, però sí alguns faigs de bon veure situats al fons de la vall. Els faigs mostren salut, es veuen nombrosos plançons d'aquesta anyada i la fageda s'expandeix; si ens mantenim a

l'obaga, res fa pensar que els faigs es trobin estressats en un límit ecològic de distribució.

En creuar el torrent de l'Espina passem a un solell on l'auro negre pren el paper preponderant que en entorns similars sol tenir el roure martinenc. Una pista ampla entre els sembrats de l'altiplà ens condueix de dret cap a la cova del Toll, on arribem just quan en marxen els gegants prehistòrics de Mojà. Durant el camí ens hem fixat en herbes tendres com la pulmonària de fulla estreta (*Pulmonaria longifolia*) i la búgula (*Ajuga reptans*), pròpies de les clarianes del bosc humits, que arriben al Moianès provinents de l'est i que no es troben més endins al Bages. El ginestell (*Genista cinerea* ssp. *ausetana*) és a l'entorn del Toll, però tampoc penetra més a l'oest. La primavera es feia notar no només per les flors, també per la verdor dels sembrats, pel cant del cucut, pel vol volant erràtic de les papallones i, ran de terra, per les corredisses dels vistosos escarabats butllofers (*Berberomeloe majalis*) que, amb els seus èlitres curts per un abdomen molt llarg, a primer cop d'ull no semblen pas escarabats.

Escarabat butllofer (*Berberomeloe majalis*)

Des d'uns 100.000 anys enrere fins fa només uns pocs milers d'anys, la cova del Toll va acollir fauna salvatge i també humans del Paleolític mitjà, del Neolític i de l'edat del bronze. L'any 1952 es redescobrí la cova del Toll, es prengué consciència del seu excepcional contingut arqueològic i s'entengué que l'entrada principal havia quedat col·lapsada. L'any 1954 s'aconseguí obrir l'entrada a la galeria sud i començaren els treballs d'excavació al sediment de la cova, una autèntica càpsula del temps. De la cova del Toll s'han extret moltes restes dels grans mamífers que poblaven Europa, la major part dels quals es troben actualment extingits: l'ós de les cavernes, el rinoceront llanut, el rinoceront de Merck, el tigre de dents de sabre, hienes, llops, cavalls, cabres, cérvols, bisons i d'altres espècies de mida menor. Durant el

Enterrament neolític a la cova del Toll

Guia de rapinyaires de Catalunya

TRABALON, F.; OLLÉ, A. 2017. *Guia de rapinyaires de Catalunya*. Valls: Cossetània.

Neolític, la cova serví com a lloc d'enterrament. Una part de les peces originals obtingudes de les excavacions de la cova del Toll, de la veïna cova de les Teixoneres i de la balma del Gai s'exposen al Museu arqueològic i paleontològic de Mojà, instal·lat a la segona planta de la casa natal de Rafael de Casanova. La cova del Toll i el museu són visites complementàries molt recomanables; la cova per admirar-ne la bellesa, entendre'n la formació i posar en context les troballes i els treballs d'investigació realitzats fins ara, i el museu que mostra les peces més notables i com d'aquestes es dedueix com era el paisatge, quina fauna l'habitava i com vivien i morien els humans. Vagi el

ICHN Bages al parc de cabanes prehistòriques reproduïdes a l'entorn de la cova del Toll

nostre agraïment i reconeixement a aquells esforços pioners de l'espeleologia i l'arqueologia que van descobrir i saber apreciar la importància científica de les restes preservades intactes a la cova del Toll. ■

Muntanya, núm. 920, any 141, març de 2017. Centre Excursionista de Catalunya. 82 p.

Delegació d'Osona - GNO

Sortida naturalista sobre els peixos de riu

El passat dissabte dia 1 d'abril es va portar a terme la primera sortida naturalista del cicle «Descobreix els sistemes naturals», organitzada per quart any consecutiu pel Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC, el Museu del Ter i el Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN.

Aquest any la sortida de peixos es va desenvolupar al riu Gurri al seu pas per Vic, en una de les àrees on l'Ajuntament de Vic ha restaurat la vegetació de ribera i on també transcorre el recorregut ambiental del riu Gurri.

Tot i l'amenaça de pluja, hi van assistir unes trenta persones molt interessades en el món i la biologia dels peixos. Primer es va fer una explicació sobre les característiques dels peixos d'aigua dolça i les dificultats

Foto: Èlia Bretxa

que tenen per poder viure als rius. Posteriorment, es va fer una pesca elèctrica que va permetre veure en directe quines espècies de peixos viuen al riu Gurri. Es van capturar una trentena de peixos petits, tots d'espècies autòctones. Concretament barb de muntanya i bagra catalana. La mostra obtinguda va fer evident que el riu Gurri té un bon poblament de peixos en prou bon estat i no hi té cap espècie invasora. ■

Nou mapa web del projecte de l'Atlas d'Orquídies d'Osona

Aquest any el projecte de l'Atlas d'Orquídies d'Osona encara la seva cinquena i última temporada de prospecció. I per anar fent boca ja es pot consultar la distribució provisional de les orquídies d'Osona amb les dades recollides fins al moment al [mapa web](#).

Aquest mapa pretén començar a difondre els primers resultats d'aquest projecte de ciència ciutadana, i presentar-los d'una forma visual i interactiva, prèviament a la publicació de l'atles. D'aquesta manera es realitza un retorn cap a la societat i es pretén engrescar més gent en el coneixement de les orquídies.

Us animem a consultar-lo i a col·laborar en aquest projecte de ciència ciutadana. Encara hi sou a temps! ■

Natura Catalana. La lettre des Réserves Naturelles Catalanes. Desembre de 2016, núm 31. 12 p.

CAMPRODON, J.; GUIXÉ, D. [ed.]. 2016 *Conservació de les teixedes mediterrànies: manual de bones pràctiques*. Solsona: Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

El Grup de Naturalistes d'Osona - ICHN estrena nou web

El Grup de Naturalistes d'Osona ha renovat recentment el seu lloc web per tal d'adaptar-lo a les necessitats de comunicació i divulgació del grup. En aquest nou web hi podreu trobar informació general de la delegació, les notícies sobre sortides, activitats i novetats, el calendari de sortides, cursos i xerrades, la descripció dels projectes que

duen a terme, les publicacions i documents, i enllaços a altre contingut relacionat i a les xarxes socials.

Us convidem a fer-hi un cop d'ull i a descobrir les activitats que duen a terme, [al web del GNO](#). ■

Delegació de la Garrotxa

Grup de recerca participativa de briòfits

La delegació de la Garrotxa de la ICHN ha constituït enguany el grup de recerca participativa de briòfits. L'entitat ja disposa d'un primer catàleg comarcal elaborat l'any 2006 i actualment disposa d'unes 1.500 citacions del voltant de 300 espècies.

Aquest any l'entitat ha plantejat fer un esforç per millorar substancialment aquest catàleg comarcal, i per aconseguir aquest objectiu i conjuntament amb el Museu dels Volcans d'Olot ha programat per a l'any 2017 un curs naturalista de la Institució i 3 sortides de camp. Per iniciar el projecte es va programar el curs naturalista, com a introducció a la determinació de briòfits, i posteriorment les sortides de camp amb un objectiu de prospecció a diferents ambients

i sectors de la Garrotxa obertes al públic, de manera que les persones a les quals interessi puguin assistir i participar al Grup. Miquel Jover, de la Universitat de Girona, n'és l'especialista.

El projecte pretén, en dos anys, aconseguir un catàleg força complet que permeti tenir una idea de la diversitat de briòfits de la comarca i una primer aproximació a la seva distribució comarcal i per hàbitats.

Els anys 2015 i 2016 es va treballar per obtenir un bon catàleg comarcal de líquens (actualment amb 500 espècies), que està a punt de ser editat, i que ha elaborat Esteve Llop, de la Universitat de Barcelona. ■

Molses i hepàtiques de la Garrotxa

El dissabte 22 d'abril es va realitzar la primera sortida de camp dins del programa «Molses i hepàtiques de la Garrotxa». Aquesta primera sortida es va centrar en el sector mediterrani de l'est de la Garrotxa, en ambients sorrencs, argilosos i calcaris

dels municipis de Besalú, Maià de Montcal i Beuda. Hi van participar 6 persones i es van prospectar diferents ambients, fonamentalment prats secs, pinedes mediterrànies, alzinars, brolles, riu i cingleres calcàries. En total es van identificar unes 35 espècies. ■

Delegació de la Serralada Litoral Central - Grup de treball Grup Orquidològic de Catalunya

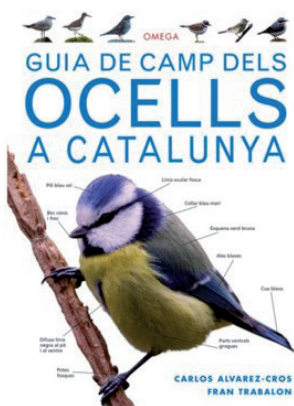
Sortida de prospecció orquidològica

El 2 d'abril passat, es va fer una sortida de prospecció orquidològica conjunta entre la Delegació de la Serralada Litoral Central i el Grup Orquidològic de Catalunya, a la vall de la Riera de la Pineda, al Maresme. Van assistir-hi un nombrós grup d'una trentena de persones, on durant tot el matí van cercar la diversitat d'espècies d'orquídies de la zona. Es va poder comprovar que la floració de la majoria d'espècies d'orquídies a la zona encara anava força endarrerida, però tot i així van localitzar les que se citen a continuació:

Ophrys forestieri, últimes flors; *Anacamptis pyramidalis*, ja alguna amb indicis de inflorescència; *Himantoglossum robertianum*, fulles basals sense inflorescència; *Cephalanthera longifolia* en poncelles, i unes possibles *Orchis olbiensis*, treien inflorescència.

I com a curiositat destacar que també vam trobar dos nuclis d'unes falgueres força rares a Catalunya, l'*Anogramma leptophylla* i *Selaginella denticulata*.

Destacar per últim el bon ambient i la cordialitat de tots els assistents a la jornada. ■

ÁLVAREZ-CROS, C.; TRABALON F. 2017. *Guia de camp dels ocells a Catalunya*. Barcelona: Editorial Omega.

Abellera

Fotografiar la natura... Serveix de res?

Amb aquest inquietant títol, el 30 de març passat, la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura va fer la seva sessió núm. 54. És la que organitza cada any l'entitat germana Montphoto, la qual convoca el conegut concurs de fotografia de natura, el més internacional dels que es fan per aquestes latituds. La directora, Mònica Busquets, i el president, Paco Membrives, van fer unes interessants intervencions introductòries i Albert Masó va exposar un breu resum de l'extens currículum del protagonista: Fernando Puche.

L'autor és un experimentat fotògraf que ha publicat les seves imatges a revistes nacionals i estrangeres, incloent *Film und Foto*, l'escandinava *Camera Natura* i les nord-americanes *Black & White Magazine* i *Focus*. Així mateix, ha participat en exposicions als Estats Units, Argentina, Rússia, etc. A part, la seva capacitat didàctica està recolzada pels nombrosos cursos, conferències i tallers que ha impartit a diverses entitats i col·lectius fotogràfics.

Un cop adquirit un elevat grau d'experiència en el tema, ha dedicat els darrers anys a analitzar el paper de la fotografia de natura dins l'àmbit artístic i de la pròpia societat. Fruit d'aquestes reflexions ha estat la publicació de «només» vuit llibres: *Más allá de la luz*, *El paisaje interior*, *Un viaje imaginario*, *Crónicas de un fotógrafo desconfiado*, *Así trabaja el fotógrafo* Fernando Puche, *Diario de un fotógrafo amateur*, *Una historia verdadera* i *Barayo*.

No negarem que teníem la intenció de recollir algunes de les qüestions tractades per l'autor i transcriure algunes sentències, però finalment hem vist que resulta impossible recollir el pensament de la fotografia expressat a la sessió, car qualsevol resum o extracte trairia el discurs complet de la seva

filosofia. En comptes d'això, el que sí farem és recomanar a tots els interessats en aquest tema, que consultin les obres indicades, doncs resulten essencials per tenir una visió completa del paper de la fotografia en la societat actual i per comprendre com funciona el nostre cervell en el procés de realització de fotografies de natura. Sí que ens atrevim a senyalar que no solament vàrem treure la conclusió que fotografiar la natura serveix de molt, sinó que vàrem sortir amb molts més ànims de reprendre l'activitat que ens defineix. Buff! Menys mal. Si la conclusió hagués estat la contrària, no sé pas què hauríem fet...

Potser no ho creureu, però no va projectar pràcticament cap foto seva. I és que no va venir a mostrar les seves imatges, sinó a fer-nos pensar sobre què fem quan fotografem la natura. I podem garantir que ho va aconseguir: el col·loqui entre el nombrós públic va ser el més llarg i participatiu de tots els que s'han fet en les 54 sessions que portem... i no va durar més perquè se'ns van acabar els 120 minuts de què disposàvem com a màxim.

Fotografia: Fernando Puche

Dèiem que en aquesta sessió no es tractava de contemplar fotos de Fernando Puche, però els que us hagueu quedat amb ganes, podeu veure'n una bona mostra a www.espaciofoto.com.

Premiats al simposium de Vila-real

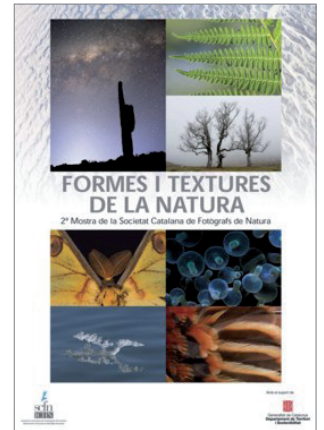
El cap de setmana de Sant Jordi, del 21 al 23 d'abril, es va celebrar a Vila-real (Plana Baixa) la XIV edició de l'habitual Simposium internacional de Natura i Fotografia que reuneix a més de trenta biòlegs, fotògrafs i naturalistes que exposen els seus estudis, viatges, tècniques i audiovisuals realitzats els darrers dotze mesos davant d'un nombrós públic que ve d'arreu. L'organització és a càrrec d'EDC Natura – Fundació Omacha (Estudi, Divulgació i Conservació), dirigida per Julio García Robles i Tony Tirado.

A la gala de lliurament de premis van rebre guardons quatre membres de la ICHN. Marta Bretó va aconseguir el 1r premi en la categoria de fotografia de flora Joan Pellicer per «Rapsòdia de tardor». Tato Rosés va assolir el guardó absolut Botànic Calduch – Ciutat de Vila-real, a la millor fotografia de

natura amb la imatge «Campament i llamp». A més, se li va concedir el premi honorífic Josep Cavanilles a la Divulgació de la Natura.

Així mateix, Ernest Costa, excursionista i naturalista que estima el seu país com ningú i del qual és «notari visual», va rebre el guardó Amigo Félix a la conservació de la natura.

Finalment, es va lliurar la 3a edició del Premi Ramon Margalef a la Investigació Científica, atorgat en anteriors edicions als científics Ramon Folch i Josefina Castellví. En aquesta ocasió s'ha concedit al Dr. Joandomènec Ros, ecòleg especialitzat en oceanografia i àmpliament reconegut com a un dels més brillants representants de «l'escola Margalef».

Presentació de l'exposició «Formes i Textures de la Natura»

Del 18 de maig al 3 de juny, al Centre de Lectura de Reus.

Del 5 al 30 de juny, al Festival l'Esguard, Sabadell.

Societat Catalana de Micologia

«Jornades micològiques i botàniques a Montmajor 2017»

Dissabte 3 de juny de 2017:

• A les 10 h, a la plaça del Mercat, de Montmajor, sortida a la recerca de plantes i flors, a càrrec de Josep Girbal, professor emèrit de la UAB.

• A les 12 h, al Museu d'Art del Bolet, també de Montmajor, inauguració de l'exposició de bolets de primavera, a càrrec de Jordi Rius, micòleg.

• A les 17 h, al mateix Museu, ponència «Plantes del Pirineu: aliments que curen», a cura de Teresa Garnatje (directora de l'Institut Botànic de Barcelona), Ugo D'Ambrosio, Airy Gras, Montse Parada i Joan Vallès.

• A les 18 h, taller pràctic d'elaboració de melmelada de fruits silvestres, a càrrec de Núria Duran, llicenciada en Ciències Naturals.

• I a les 19 h, per cloure la jornada, degustació de melmelades i múrgoles dolces, coordinada per Josefina Vilajosana, artista dels bolets de ceràmica del citat museu.

Societats adherides

Estudi de la distribució de *Batrachochytrium dendrobatidis* a Catalunya

Arran dels resultats positius al test de *Batrachochytrium dendrobatidis* per part de diverses poblacions de *Pelophylax perezi*, *Pelophylax grafi* i *Triturus marmoratus*, objecte de projectes de recerca per part de la Societat Catalana d'Herpetologia (SCH), es va decidir fer una primera avaluació de l'abast de l'extensió territorial d'aquest fong invasor a Catalunya per part de biòlegs de la Societat Catalana d'Herpetologia i de l'Escola de Natura de Parets del Vallès durant el 2016; a partir del mostreig extensiu per tots els àmbits biogeogràfics catalans, prioritant de tota manera els àmbits més proclius a manifestar l'activitat del fong (Catalunya oriental humida, prepirineus i Pirineus).

Fotografia: Mònica Miras

Els resultats preliminars donen 3 mostres positives sobre un total de 38 d'analitzades,

o sia un 7,9 %. Atès que la mostra analitzada per estació era molt petita, està clar que la verdadera incidència del fong està infravalorada. L'aspecte positiu és que no s'han detectat episodis de mortalitat massiva, tal i com ha succeït en altres àrees mostrejades, potser perquè no tenim la soca més virulenta o perquè manca mostrejar més estacions

d'alta muntanya. Actualment, sumant les analítiques positives dels diversos estudis duts a terme per la SCH, més algunes altres dades publicades, se sap que *Batrachochytrium dendrobatidis* és present a més de mitja dotzena de comarques catalanes. Arran d'aquest fet, des del Servei de Fauna s'ha decretat l'obligatorietat d'aplicació de mesures de

bioseguretat per tal de no expandir aquest fong per part dels investigadors i altres col·lectius que fan estudis o activitats educatives o d'altre caire i que manipulen amfibis. ■

Activitats amb altres entitats

Jornada "Els reptes d'impulsar una nova governança del patrimoni natural a Catalunya"

El col·lectiu PatNatCat, integrat per representants del món social, acadèmic i professional vinculats a la conservació de la natura, va promoure el 2014 la **Declaració en favor del patrimoni natural de Catalunya**, reivindicant una acció decidida per aturar el deteriorament de l'estat de conservació del patrimoni natural del país.

La situació que va motivar la Declaració el 2014 ha millorat en alguns aspectes, però segueixen essent vigents la majoria dels requeriments que es plantejaven. S'ha avançat amb l'atenuació del desmantellament de les polítiques de conservació, la reagrupació parcial de les competències sobre gestió i planificació del patrimoni natural o l'increment de pressupost públic destinat a la conservació de la natura, però queden encara pendents alguns aspectes clau de la governança, entesa com l'estructura de relacions que s'estableixen entre els diferents actors

que participen en la presa de decisions i la posada en pràctica de les polítiques de conservació.

Si al 2014 es va fer una jornada d'anàlisi i reflexió, alertant del risc en què es trobava la conservació de la natura a Catalunya, el **24 de maig de 2017** s'ha organitzat la jornada «Els reptes d'impulsar una nova governança del patrimoni natural a Catalunya».

Aquesta jornada es planteja per aprofundir en l'anàlisi de les regles —formals i informals— que regeixen les relacions entre tots els actors que estan implicats en la conservació del patrimoni natural, que són molts i d'àmbits diversos. Per això hi estan convidats experts en conservació del patrimoni, en gestió participativa, i representants de l'administració, de partits polítics, entitats ecologistes, universitats i centres de recerca, i del sector privat. ■

Recull de legislació

Andorra

Ordre ministerial de data 22-2-17 relativa a la **temporada de pesca** 2017. BOPA núm. 15 d'1 de març de 2017.

Decret del 8-3-2017 d'aprovació del Reglament de funcionament de la **Comissió de Seguitment de la Caça**, de les comissions tècniques dels vedats de caça, i de la Comissió de Seguitment de la Pesca.

Catalunya

RESOLUCIÓ ARP/399/2017, de 14 de febrer, per la qual s'ordena la **pesca a les aigües continentals** de Catalunya durant la temporada 2017. DOGC núm. 7324 de 8 de març de 2017.

(Continua)

ACORD GOV/23/2017, de 7 de març, pel qual es dona compliment a les sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 28 de gener de 2014 i de 19 de setembre de 2016, dictades en els recursos contenciosos administratius 478/2010 i 517/2010, interposats contra el Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del **Parc Natural de la Serra de Collserola** i de les reserves naturals parcials de la Font Gropa i de la Rierada-Can Balasc. DOGC núm. 7327 de 13 de març de 2017.

RESOLUCIÓ ARP/583/2017, de 13 de març, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els **períodes hàbils de caça i les vedes** especials per a la temporada 2017-2018 en tot el territori de Catalunya. DOGC núm. 7335 de 23 de març de 2017.

RESOLUCIÓ ARP/763/2017, de 30 de març, per la qual s'aprova el Quadern de Normes Tècniques de la **producció agroalimentària ecològica**. DOGC núm. 7350 de 13 d'abril de 2017.

País Valencià

DECRET 10/2017, de 27 de gener, del Consell, pel qual es declaren com a **zones especials de conservació** (ZEC) els llocs d'importància comunitària (LIC) la Serra de Martés i El Ave, la Mola de Cortes i el Caroig, Vall d'Aiora i la Serra de El Boquerón, la Serra d'Énguera i la Serra de Malacara, es modifica l'àmbit territorial de la zona d'especial protecció per a les aus (ZEPA) denominada la Serra de Martés-la Mola de Cortes, i s'aprova la norma de gestió d'aquestes ZEC i ZEPA, així com de la ZEPA la Serra de Malacara. DOGV núm. 7981 de 16 de febrer de 2017.

LLEI 9/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, del **patrimoni cultural** valencià. DOGV núm. 8019 d'11 d'abril de 2017.

Estat

Resolució de 24 de febrer de 2017, de la Direcció General de l'Aigua, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres de 10 de febrer de 2017, pel qual es declaren noves **reserves naturals fluvials** en les demarcacions hidrogràfiques intracomunitàries. BOE núm. 57 de 8 de març de 2017.

Socis

Joan Canals i Taron (1962-2017)

El 27 de març passat ens va deixar en Joan Canals i Taron, biòleg nascut a Sant Joan de les Abadesses (Ripollès) i que vivia a Terrassa. En Joan es va iniciar de ben jove en l'estudi i coneixement de la natura del Ripollès, i sobretot de les orquídies, una de les seves passions i de les quals n'era un dels millors coneixedors, sobretot del complex gènere de les *Epipactis*.

Naturalista complert, membre del grup GEDENA-Ripollès amb qui vam realitzar alguns treballs de la flora i la fauna del Ripollès, i amant de la fotografia, mostrava algunes de les seves obres en pàgines com Fotona-tura, Naturessapes, Flickr, etc. De fet, va ser membre actiu de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN-ICHN).

També va ser fundador de la Asociación Ibérica de Orquidología, l'any 2008, i de l'Associació Orquidològica de Catalunya (AOC) l'any 2009, que actualment és el Grup Orquidològic de Catalunya (GOC-ICHN). N'era un dels membres més actius i dels experts que ajudava a determinar algunes de les espècies més difícils, sobretot d'*Epipactis*. Gènere del qual n'estava preparant un treball per ajudar

a determinar-ne les moltes espècies. Ja l'any 2011 en va fer una clau aparentment senzilla però molt clarificadora.

L'any 2010, amb altres naturalistes, va animar i ajudar a crear el Grup d'Orquídies del Ripollès, projecte amb el qual es volia posar al dia el coneixement de les orquídies del Ripollès, i al qual s'hi van ajuntar fins a 40 persones amants d'aquest grup de plantes, i de la comarca. Després de 5 anys de feina, el treball va donar com a fruit el llibre *Orquídies del Ripollès* editat

per la ICHN i on es donava a conèixer la situació de les més de 60 espècies d'orquídies de la comarca. Moltes de les fotografies eren d'en Joan, i una altra part important del company Pep Hernández, que malauradament es va morir l'any 2016 abans de tenir el llibre imprès.

L'aportació de noves cites d'orquídies que va fer en Joan és molt important, i més la seva col·lecció de fotografies

de bona part de les espècies de tot Espanya i França, de gran qualitat i molt ben classificades. Malauradament ens deixa un expert orquidòleg, amb treballs encara al calaix, però sobretot trobarem a faltar el company i bon amic. ■

www.publicacions.ub.edu

El jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, JOAN VALLÈS XIRAU. Universitat de Barcelona, 2017.

El jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona té tres característiques que el fan atractiu. És històric, té elements de jardí botànic i constitueix una de les zones verdes més importants de l'Eixample barceloní. Aquest llibre contribueix a la pluridisciplinarietat, tot relacionant 101 plantes del jardí Ferran Soldevila amb la literatura, a través de citacions que s'hi refereixen d'escriptors ben diversos des del punt de vista cronològic, geogràfic, lingüístic i estilístic. Vol fer d'enllaç entre dos mons, l'humanista i el científic, que encara són massa distants i contraposats, establint-hi un diàleg. La ciència, les lletres i l'art s'agermanen en aquesta obra, que usa i reivindica el jardí, amb una aproximació polifònica que convida els lectors a compartir i a fer seu aquest espai.

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al Facebook.

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Agenda

Jornada

Dimecres 24 de maig, de 16 a 21 h, a la sala Pere Coromines de l'IEC. Jornada *Els reptes d'impulsar una nova governança del patrimoni natural a Catalunya*.

Cursos naturalistes

13 i 14 de maig. *Flora i vegetació de la plana de Lleida i serres prepirenques*, a càrrec d'ALEJANDRO JUÁREZ i XAVIER SOLÉ, Universitat de Lleida.

20 i 21 de maig. *Geologia i dinosaures*, a càrrec de ROBERTO ESPÍNOLA, geòleg i ambientòleg; JOSEP PERALBA, geòleg i president d'Amics dels Dinosaures de l'Alt Urgell.

10 i 11 de juny. *Serps, llangardaixos i sargantanes*, a càrrec de DIEGO MARTÍNEZ, tècnic de fauna, de Forestal Catalana.

17 i 18 de juny. *Rastres, restes i senyals de la fauna*, a càrrec d'ALFONS RASPALL, biòleg i divulgador ambiental.

3 de juny i 15 de juliol. *Les libèl·lules de Catalunya*, a càrrec de PERE LUQUE, Museu de les Terres de l'Ebre i MIKE LOCKWOOD, Oxygastra.

Informació i inscripcions: Secretaria de la ICHN. De dilluns a divendres. Tel: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat.

Sortida Biodiversitat i ciutat

Dissabte a concretar de juny, de 10 a 13 h, sortida tècnica *Biodiversitat i ciutat*, al viver municipal de plantes Tres Pins, guiada per SERGI GARCIA, JOAN BERNAT MARTÍN i OCTAVI BORRUEL. Sortida gratuïta, però cal inscripció prèvia a: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

Dissabte 20 de maig. *Entre Capafonts i el Bosquet pels barrancs dels Motllats* (Alt Camp i Baix Camp).

Dissabte 17 i diumenge 18 de juny. *Recorregut per l'Arieja: gruta de Niaux, Montsegur, Lo Mas d'Asilh*.

Dissabte 8 de juliol. *De Vallter 2000 a Nyer per la reserva natural* (Ripollès i Conflent).

Cal inscriure-s'hi a l'adreça ichnbages@gmail.com o bé al telèfon 933 248 582 de la Secretaria de la ICHN.

Del 15 de juny al 3 de juliol, a la sala d'exposicions de la Casa Lluvià de Manresa, exposició de fotografies de «Paisatges de Catalunya», de Joan Martínez Garcia.

Delegació d'Osona

Sortides naturalistes guiades

Dissabte 6 de maig. *Bioblitz Osona*.

Dijous 18 de maig. Visita a la col·lecció de Ciències Naturals del Museu del Ter.

Dissabte 20 de maig. *Dia mundial del Peix Viatger*.

Divendres 2 de juny. xerrada introductòria *Les orquídiès*.

Dissabte 3 de juny. *Les orquídiès*.

Diumenge 18 de juny. *La Vegetació*.

Diumenge 25 de juny. *Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics*.

Les activitats són gratuïtes, però cal inscripció prèvia a través de cerm@museudelter.cat, info@gno.cat o del telèfon 93 851 51 76 (Museu del Ter).

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Dimecres 3 de maig, a la sala Pere Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, *Les estacions del Serengeti*, a càrrec de XAVIER SURINYACH.

Grup de treball Grup Orquidòleg de Catalunya

Diumenge 7 de maig, de 9 a 14 h. *Jornada orquidològica a la Mola de Colldejou*, organitzada conjuntament amb els Amics de les flors de la Torre de Fontaugella

Dissabte 13 de maig. *Jornada de descobriment i de prospecció de les orquídiès de la UAB*, organitzada conjuntament amb l'associació ADENC.

Cal inscripció prèvia a la Secretaria de la ICHN (ichn@iec.cat).

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Enric Alonso, Jordi Badia, Guillem Bagaria, Èlia Bretxa, Jordi Brú, Francesc Coll, Eulàlia Comas, Jordi Corbera, Josep Germain, Ferran González-Prat, Joan Maluquer, Albert Masó, Xavier Oliver i Andrés Valverde.